

Dictum

- 1) Het begrip „beding waarover niet afzonderlijk is onderhandeld” in artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten moet aldus worden uitgelegd dat het ook ziet op een contractueel beding dat is gewijzigd door een dwingende nationale wettelijke bepaling die na de sluiting van een overeenkomst met een consument is vastgesteld ter vervanging van een nietig beding in deze overeenkomst.
- 2) Artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat de werkingssfeer van deze richtlijn zich niet uitstrekt tot bedingen waarin dwingende nationale wettelijke bepalingen zijn overgenomen, die na de sluiting van een leningovereenkomst met een consument zijn ingevoegd ter vervanging van een nietig beding in deze overeenkomst, en de toepassing opleggen van een door de Nationale Bank vastgestelde wisselkoers. Een beding betreffende het wisselkoersrisico als dat in het hoofdgeding, is evenwel niet op grond van die bepaling van de werkingssfeer van de richtlijn uitgesloten.
- 3) Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat financiële instellingen op grond van het vereiste dat een contractueel beding duidelijk en begrijpelijk moet zijn geformuleerd, verplicht zijn leningnemers voldoende informatie te verstrekken om hen in staat te stellen goed geïnformeerde en prudente beslissingen te nemen. In dat verband betekent dat vereiste dat een beding betreffende het wisselkoersrisico voor de consument formeel en grammaticaal begrijpelijk moet zijn, maar ook wat de praktische reikwijdte ervan betreft, zodat een gemiddelde, normaal geïnformeerde en redelijk omzichtige en oplettende consument niet alleen zich ervan bewust kan zijn dat de binnenlandse valuta in waarde kan verminderen ten opzichte van de vreemde valuta waarin de lening is opgesteld, maar ook de potentieel aanzienlijke economische gevolgen van een dergelijke beding voor zijn financiële verplichtingen kan beoordelen.
- 4) Artikel 4 van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat bij de beoordeling of de contractuele bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn, alle omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst, op het moment waarop de overeenkomst is gesloten, in aanmerking moeten worden genomen, alsmede alle andere bedingen van de overeenkomst, ook al heeft de nationale wetgever een aantal van die bedingen op een later tijdstip oneerlijk of vermoedelijk oneerlijk en bijgevolg nietig verklaard.
- 5) Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 moeten aldus worden uitgelegd dat het aan de nationale rechter staat om ambtshalve — in plaats van de consument in zijn hoedanigheid van verzoekende partij — aan te voeren dat een contractueel beding mogelijkzwaars oneerlijk is, zodra hij over de daartoe noodzakelijke gegevens, feitelijk en rechtens, beschikt.

⁽¹⁾ PB C 144 van 8.5.2017.

Arrest van het Hof (Tweede kamer) van 13 september 2018 (verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door Consiglio di Stato — Italië) — Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato / Wind Tre SpA, voorheen Wind Telecomunicazioni SpA (C-54/17), Vodafone Italia SpA, voorheen Vodafone Omnitel NV (C-55/17)

(Gevoegde zaken C-54/17 en C-55/17) ⁽¹⁾

(Prejudiciële verwijzing — Bescherming van de consument — Richtlijn 2005/29/EG — Oneerlijke handelspraktijken — Artikel 3, lid 4 — Werkingssfeer — Artikelen 5, 8 en 9 — Agressieve handelspraktijken — Bijlage I, punt 29 — Handelspraktijken die onder alle omstandigheden agressief zijn — Niet-gevraagde levering — Richtlijn 2002/21/EG — Richtlijn 2002/22/EG — Telecommunicatiediensten — Verkoop van simkaarten (Subscriber Identity Module cards, abonnee-identiteitsmodulekaarten) met bepaalde vooraf geïnstalleerde en geactiveerde diensten — Geen voorafgaande informatieverstrekking aan de consument)

(2018/C 408/13)

Procestaal: Italiaans

Verwijzende rechter

Consiglio di Stato

Partijen in het hoofdgeding

Verzoekende partij: Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

Verwerende partijen: Wind Tre SpA, voorheen Wind Telecomunicazioni SpA (C-54/17), Vodafone Italia SpA, voorheen Vodafone Omnitel NV (C-55/17)

in tegenwoordigheid van: Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (C-54/17), Altroconsumo, Vito Rizzo (C-54/17), Telecom Italia SpA

Dictum

- 1) Het begrip „niet-gevraagde levering”, in de zin van punt 29 van bijlage I bij richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van richtlijn 84/450/EEG van de Raad, richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad en van verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad (Richtlijn oneerlijke handelspraktijken), moet aldus worden uitgelegd dat daaronder, onder voorbehoud van door de verwijzende rechter te verrichten verificaties, mede handelwijzen vallen als die in de hoofdingen, die erin bestaan dat een telecommunicatie-exploitant simkaarten (Subscriber Identity Module cards, abonnee-identiteitsmodulekaarten) in de handel brengt waarop vooraf bepaalde functionaliteiten, zoals internet- en voicemaildiensten, zijn geïnstalleerd en geactiveerd zonder dat de gebruiker van tevoren naar behoren over dit vooraf installeren en activeren of over de kosten van die diensten is geïnformeerd.
- 2) Artikel 3, lid 4, van richtlijn 2005/29 moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan een handelwijze als die welke aan de orde is in de hoofdingen, die een niet-gevraagde levering in de zin van punt 29 van bijlage I bij richtlijn 2005/29 vormt, moet worden getoetst aan de bepalingen van die richtlijn, zodat op grond van die regeling de nationale regelgevende instantie in de zin van richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Kaderrichtlijn), zoals gewijzigd bij richtlijn 2009/140/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009, niet bevoegd is om een dergelijke handelwijze te bestraffen.

(¹) PB C 239 van 24.7.2017.

Arrest van het Hof (Grote kamer) van 11 september 2018 (verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door het Bundesarbeitsgericht — Duitsland) — IR/JQ

(Zaak C-68/17) (¹)

(Prejudiciële verwijzing — Sociale politiek — Richtlijn 2000/78/EG — Gelijke behandeling — Beroepsactiviteiten van kerken of andere organisaties waarvan de grondslag op godsdienst of overtuiging is gebaseerd — Beroepsvereisten — Houding van goede trouw en loyaliteit aan de grondslag van de kerk of de organisatie — Begrip — Verschil in behandeling gebaseerd op godsdienst of overtuiging — Ontslag van een katholieke werknemer met een leidinggevende functie vanwege een tweede burgerlijk huwelijk na een echtscheiding)

(2018/C 408/14)

Procestaal: Duits

Verwijzende rechter

Bundesarbeitsgericht

Partijen in het hoofding

Verzoekende partij: IR

Verwerende partij: JQ